

СТАНОВИЩЕ

на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на тема „Техника и технология на колористичната украса в праисторията“ с автор Ангелина Любомирова Пировска

от проф. д-р Филип Александров Мачев

Представената за рецензиране дисертация е от професионално направление 2.2. *История и археология*, и е посветена на възстановяване, реконструкция на техниките и технологиите, използвани при украсата на керамични съдове.

Становището е изготвена съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му. Поради обясними причини основен акцент в становището ще бъде използването на физичните методи за анализ на археологическите материали и интерпретацията на получените резултати.

При оценката на един дисертационен труд трябва да се оцени:

1. Актуалността на проблема и доколко избраният обект за изследване може да помогне за решаването му;
2. Доколко приложените методи за изследване на обекта са подходящи;
3. До каква степен докторантът може да интерпретира получените от тези методи резултати и да направи съответните изводи;
4. Как са представени проблемите, резултатите и тяхната интерпретация;

По отношение на първия критерий, темата е подходящо избрана и е положен огромен труд за анализ на проблема с използване на информация от обекти не само от България, но и от страни от Балканския полуостров. Така направената литературна справка е добра основа за последващото изложение, интерпретация и сравнение на резултатите с вече публикувани такива от описаните обекти. Трябва да се

отбележи, че цитираната литература в този раздел е критично анализирана, а не само изброена. Това позволява и критичен анализ на получените от докторантката данни.

И като следваща стъпка стигаме до набора от методи за постигане на набелязаните цели. Избрани са предимно недеструктивни методи: Раман спектроскопия, Рентгенофазов анализ (прахова дифрактометрия), лазерно индуцирана плазмена спектроскопия (ЛИБС/LIBS), инфрачервена спектроскопия с Фурие трансформация (ФТИЧ/FTIR) и в малък обем деструктивни за микроскопски изследвания в отразена светлина. Тъй като това са физични методи, използвани за изследване предимно в други области на науката, в това отношение представената дисертация е може би пионерска по своя дух. Именно поради това е направено и подробно описание на същността на физичните методи и на добър геоложки език описание на минералите, използвани като потенциални пигменти. Избраните за изследване материали от повече от 20 обекта представляват добра статистическа извадка за направените изводи.

Получените от приложението на изброените методи резултати са коректно интерпретирани, като е „извлечено“ максимално количество информация, която да послужи за установяване на техниките за подготовка на пигмента, неговото нанасяне върху съда и условията на изпичането му. Направените в това отношение изводи са логични и подплатени с необходимите доказателства. Те са и най-съществения принос на дисертанта. Предложената „схема“ за технологията на колористичната украса на керамични съдове през праисторията (неолит-халколит) е от съществено значение за разбирането на керамичното производство през този етап от историята на човека и за естетическите му потребности.

Дисертацията е написана на добър научен език, проблемите, резултатите и тяхната интерпретация са логично поднесени и направените изводи са логични и обосновани. Редките правописни и стилистически грешки, някои повторения в текста не омаловажават стойността на предложения

дисертационен труд.

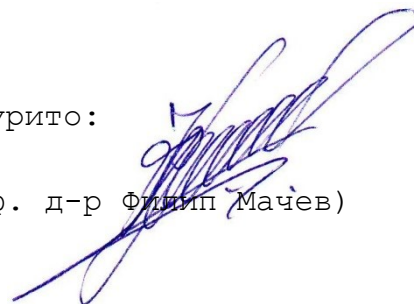
Авторефератът отразява основните тези в дисертацията.

Въз основа на казаното до тук съм убеден, че с настоящата дисертация Ангелина Пировска се утвърждава като сериозен млад учен в областта на праисторията, умело прилагащ разнообразни изследователски подходи и методики. Без колебание давам **положителна оценка** на представения дисертационен труд и с увереност ще гласувам „**ЗА**“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Ангелина Пировска.

Дата: 26.04.2024 г.

Член на журито:

(проф. д-р Филип Мачев)

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Филип Мачев', written over the printed name of the member of the jury.